

VÝVOJ A VÝZNAM INSTITUTU DĚTSKÉHO OMBUDSMANA

JANA LOJKOVÁ

Právnická fakulta Masarykovy univerzity

Abstrakt

Předkládaný příspěvek čtenářům přiblíží vznik a vývoj institutu dětského ombudsmana, podmínky, za kterých byl poprvé představen v Norsku i jak jej později přejímaly právní řády jiných zemí. V souladu s aktuálním děním v České republice a záměrem Výboru pro práva dítěte, resp. jejich myšlenkou na vytvoření podobného orgánu i u nás, pak bude poukázáno na jednotlivé argumenty, které tuto ideu podporují nebo se naopak stavějí proti ní.

Klíčová slova

Dětský ombudsman, ombudsman, práva dětí, ochrana práv

Abstract

The main aim of this article is to show how an institute of ombudsman for children came into existence, what were the conditions under which it was presented in Norway for the first time, how it developed and was transferred into legal order of other countries. With a short look at the situation in Czech Republic and possibilities of implementation of this type of institution here it tries to cover the main arguments that can be found to support or to reject this idea.

Key words

Ombudsman for children, ombudsman, children's rights, right's protection

Úvod

Je tomu již více než 18 let, co byla mezinárodním společenstvím přijata Úmluva o právech dítěte. Její text zdůrazňuje význam dětství jako velice podstatné období, kdy děti nejenže dospívají v dospělé, ale především jsou nadány právy jako lidské osoby a plnohodnotní členové společnosti. Všech 54 článků, které jsou směsicí ustanovení ochranných, podpůrných a participačních, v sobě nese ideu autonomie dítěte podpořenou mechanismem mezinárodní kontroly nad dodržováním práv dítěte, a sice prostřednictvím zpráv o realizaci ustanovení Úmluvy, které státy musí podávat a které jsou následně kontrolovány Výborem pro práva

dítěte. Dle doporučení Výboru by Česká republika měla předložit třetí periodickou zprávu o plnění Úmluvy k 30. 6. 2008¹. Aktuální dění u nás ukazuje, že kritika neexistence orgánu, který by problematiku práv dětí koordinoval a zastřešoval, je skutečností kritizovanou oprávněně.

Jedním z řešení usilujících o zlepšení fungování systému ochrany práv dětí je institut dětského ombudsmana, který v různých modelech a formách s úspěchem funguje ve skandinávských zemích, odkud se časem přenesl do právních úprav řady států a je možné se setkat i se snahami o vytvoření obdobné instituce na mezinárodní úrovni.

Předkládaný článek nastíní čtenáři situaci, za které se dětský ombudsman poprvé objevil v Norsku, pokusí se přiblížit základní principy, na kterých zde fungoval a také s jakými úspěchy byla jeho činnosti přijímána. Na příkladech vybraných států ukáže, jakým modifikacím byl původní vzor v národních legislativách jiných zemí vystaven. Zkušenosti získané několikaletým fungováním úřadů ombudsmana pro děti na celém světě jistě mohou posloužit jako inspirace pro úvahy nad koncepcemi a změnami navrhovanými českými nevládními organizací a Výborem pro práva dítěte, které by prosazení novinky podobného typu do právního řádu České republiky uvítaly. Jejich snahy budou zhodnoceny v závěrečné části článku.

1. Norský model

Tak jako samotné slovo ombudsman, které ostatní jazyky v původní formě bez překladu přebírají, pochází ze skandinávských zemí, i první ombudsman pro děti začal zastávat svůj úřad zde, a sice v roce 1981 v Norsku, tedy již osm let před přijetím Úmluvy o právech dítěte. Oficiální překlad termínu „ombudsman“ je „komisař“, což je ovšem považováno za označení nepřesné, protože nepokrývá všechny aspekty, které činnost ombudsmana zahrnuje. „Ombud“ původně znamenalo „ambasádor“ nebo „delegát“ a bylo využíváno pro přenášení zpráv od krále k lidem, později pak jako pojmenování osoby nebo úřadu, který projednává stížnosti od určité definované skupiny lidí nebo jednotlivců a vystupuje zároveň jako jejich mluvčí s cílem zlepšit životní podmínky jednotlivce ve skupině nebo skupiny jako celku. První úřad

¹ Dohnalová, R., Hrubá, K., Kloub, J., Kristová., V.: *Zpráva o vývoji práv dětí v ČR v letech 2003 – 2005*, s. 3, dostupné z http://www.llp.cz/files/file/Zprava_deti.pdf

ombudsmana byl zaveden ve Švédsku v roce 1809 s cílem chránit práva občanů proti zneužití ze strany parlamentu a krále, což se zde tehdy stávalo problémem velice aktuálním.

1. 1. Vznik úřadu

V Norsku vstoupil první ombudsman do úřadu v roce 1962, poměrně rychle začaly být vytvářeny další úřady ombudsmanů specializovaných úžeji na konkrétní agendu. V roce 1972 to byl ombudsman pro záležitosti spotřebitelů, v roce 1979 ombudsman pro rovný status žen a mužů (v návaznosti na mezinárodní rok žen) a jak jsem již zmiňovala, v roce 1981 ombudsman pro děti. Návrh na zřízení instituce chránící práva dětí byl neúspěšně předložen již v roce 1977. K důkladnějšímu hodnocení pak došlo podruhé v souvislosti s Mezinárodním rokem dítěte (1979), tentokrát úspěšněji především z toho důvodu, že oproti původnímu návrhu již do kompetence ombudsmana nespadlo řešení sporů vzniklých uvnitř rodin, proti čemuž aktivně bojovala některá hnutí s obavou o ztrátu části svých rodičovských oprávnění vůči dětem a také z přenosu odpovědnosti za děti z rodičů na společnost jako celek.

Jeden z důvodů, proč byl ombudsman pro děti poprvé zřízen v Norsku, a ne jiné skandinávské zemi je spatřován v tom, že norský systém sociálního zabezpečení klade oproti sousedním zemím nedostatečný důraz právě na dítě, ať už jde o chybějící zdravotnickou péči pro matky a děti, izolaci škol od ostatních služeb nebo systém dávek podporujících rodiny s dětmi. Jde o zemi s poměrně nízkou koncentrací obyvatel, kde silnou tradici má přesouvání správy z center na obce, což myšlenice silného státu s řízeným a fungujícím systémem sociálního zabezpečení do jisté míry odporuje

Před vytvořením úřadu se objevily určité diskuse, zda je označení „ombudsman“ vhodné, protože v té době již existující úřady měly svou činnost často zaměřenou na úzce vymezený, přesně definovaný výčet legislativy. Oproti tomu vytvoření seznamu legislativy, která se alespoň v určitém svém aspektu dotýká práv dětí je snahou velice obtížnou, neboť naprostá většina zákonů má na děti v jistém smyslu dopad. Výstižnější termín se však nepodařilo najít.

Hlavním úkolem kanceláře ombudsmana pro děti se tak stalo obecné: „zabezpečení zájmů dětí vůči veřejným i soukromým autoritám a zajištění rozvoje podmínek, v kterých děti vyrůstají“ s výjimkou individuálních konfliktů vznikajících v rámci rodiny a sporů řešených

soudem.² Tím je tedy zároveň stanoveno, že norský ombudsman musí sledovat veškerou legislativu a rozhodnutí ve všech oblastech společnosti s možným dopadem na děti, varovat před situacemi, které by pro ně mohly být nebezpečné a navrhopvat změny, které naopak dětem budou prospívat. Nemůže však vydávat žádná vlastní rozhodnutí, ani není nadán pravomocí rušit rozhodnutí úřadů jiných

1. 2. Argumenty pro a proti

Mezi hlavními argumenty pro zřízení instituce ombudsmana pro děti byla zejména zohledněna skutečnost, že děti jako skupina mají specifické potřeby, které musí být uskutečněny, toto uskutečňování navíc může vyžadovat speciální prostředky a vykazovat různá jiná specifika. Děti jako skupina v demokratické společnosti navíc:

- nemohou žádným způsobem ovlivnit výběr osob nebo složení orgánů, které rozhodují o podmínkách, v nichž děti vyrůstají. Nemohou si vybrat kandidáta, který nejlépe reprezentuje jejich zájmy, možnosti obrátit se na soud jsou také omezené
- ve srovnání s touto skutečností mají dospělí vedle svého volebního práva navíc i jiné prostředky, pomocí kterých mohou vyvolávat debaty a měnit tím, alespoň do určité míry, názory veřejnosti (médiá, ...)
- legislativa, která se věnuje výhradně právům dítěte je nesrovnatelně méně početná oproti legislativě upravující práva dospělých. Práva dětí jsou navíc většinou konstruována nepřímo, kdy výkon práva je v zájmu dítěte svěřen dospělému, nejčastěji rodiči nebo podmíněně, tedy např. jen pokud existuje osoba nebo orgán, které je určitá povinnost vůči dítěti adresována. Stává se i, že právo neexistuje vůbec, i když jím dospělí za obdobných podmínek nadáni jsou.

Názory oponentů myšlenky zřízení nového úřadu pak lze rozdělit do čtyř skupin:

- činnost kanceláře může ohrozit autoritu rodičů
- ostatní instituce mohou svými prostředky agendu práv dětí pokrýt stejně dobře
- jde o příliš nákladnou záležitost
- zřízení kanceláře znamená především nárůst byrokracie

² Flekkoy, M. G.: *The Ombudsman for children, Conception and development* ve Franklin, B.: *The New Handbook on Children's Rights*, s. 405

V březnu roku 1981 nicméně norský parlament uznal nezbytnost a oprávněnost hlasů volajících po nutnosti hájit práva dětí a současně, že práva dětí pokrývají tak velké množství oblastí, že již existující úřady a instituce nemohou nezbytnou ochranu a dohled nad jejich dodržováním poskytnout komplexně a dostatečně účinně.

1. 3. Pozměňovací návrhy a jejich oprávněnost

Záhy se objevily návrhy snažící se změnit formu, jakou bude ochrana práv dětí poskytována, jako například vytvoření státní rady specializované na tuto problematiku a patřící pod určené ministerstvo. Tato forma však byla vyhodnocena jako nevhodná vzhledem k nedostatečné míře nezávislosti. Zřízení většího počtu úřadů na lokální úrovni bylo odmítnuto rovněž, mělo sice účinněji fungovat jako určitý mediátor ve sporech mezi rodiči a dětmi, náklady na fungování úřadu tohoto typu by však byly nesrovnatelně vyšší. Ani zastřešení problematiky činností nevládní organizace nebylo zvoleno jako nejlepší řešení, dobrovolnictví nemá v Norsku pro tento typ práce tradici a dle obecného konsensu by v takto významném a důležitém oboru mělo přece jen jít o veřejnou instituci. Několik nevládních organizací majících jako svůj hlavní cíl prosazování práv dětí navíc v té době v Norsku již existovalo, zajímavé je, že žádná z nich podobnou koncepci sama nenavrhl, možná proto, že všechny chtěly setrvat na své nezávislé pozici, kdy za své cíle sice mohou bojovat, tyto cíle však nejsou blíže specifikovány žádnou vnější autoritou ani tedy nikým limitovány.

Zvolenému modelu byl pro první rok činnosti schválen rozpočet \$US 30.000, s kterým hospodařili čtyři zaměstnanci, což je jen pro představu jeden zaměstnanec na milión obyvatel nebo 250 tisíc dětí. Skutečnost, že je možné zabezpečit fungování takto významné instituce s minimálním počtem zaměstnanců a velice nízkým rozpočtem byla velice kladně hodnocena, i když do dnešní doby samozřejmě oba tyto údaje významně narostly. To na druhou stranu svědčí o uznání důležitosti dětského ombudsmana v očích odborné i laické veřejnosti. V průběhu prvních osmi let kancelář ročně projednala v průměru 2.500 podnětů, v roce 1999 už jich bylo 20.000. O možnosti obrátit se na ombudsmana vědělo 75% dětí ve věku 7 let a více než 90% čtrnáctiletých. Se zrušením úřadu souhlasila pouze 2% populace³.

³ tamtéž, s. 409

Z uvedeného vyplývá, že norské řešení je možné jednoznačně považovat za úspěšné, posloužilo ostatně jako významná inspirace pro řadu zemí z celého světa. Malfrid Grude Flekkøy, klinická psychologka, vychovatelka dětí předškolního věku a první nositelka funkce ombudsmana pro děti, vidí jako nejvýznamnější aspekt fungování svého úřadu skutečnost, že slouží jako určitý komunikační kanál mezi dětmi a autoritami z oblasti zdravotnictví, školství, sociálního zabezpečení a vlastně kýmkoli, kdo může rozhodovat o jejich statutu. Jako „mluvčí“ dětí může zároveň jejich přání a potřeby zpřístupnit veřejnosti, což samozřejmě funguje i opačným směrem, kdy dětem postupuje informace, které jsou naopak nutné pro ně. Významným ale není jen přenos informací, podstatnou úlohou ombudsmana je i dohled nad tím, aby dětmi vyjádřené pozice byly brány v potaz.

2. Přebírání modelu ve světě

V porovnání s norským vzorem existují ve světě tři další modely, a sice:

- ombudsman nadán různou mírou pravomocí tak, aby lépe vyhověl místním podmínkám, nicméně stejně jako v Norsku jde o oficiální veřejnou funkci, která má legislativně vymezený vztah k parlamentu (Costa Rica, Nový Zéland, Německo, Izrael, Rakousko, Austrálie)
- pravomoci se naopak více podobají norskému ombudsmanovi, i když je v tomto případě zřízen se soukromé iniciativy, tedy bez statutu oficiálního orgánu státu (Velká Británie, Belgie, Švédsko)
- jiné cesty, jak se s právy dětí pracuje, které již mají s norským modelem méně společného

Podívejme se nyní blíže, alespoň v základech, na některé zajímavé shody i rozdíly v právních rádech zemí, kam institut dětského ombudsmana pronikl nejdříve a které nám často nabízejí hodnotné podněty pro případné úvahy nad vytvářením úřadů nových, co nejefektivnějších.

Costa Rica

Na Costa Rice byla „Defensoria de la Infancia“ zřízena pod jurisdikcí ministerstva spravedlnosti prezidentským dekretem v září 1987, přičemž zákon upravující činnost skupiny ombudsmanů, mezi nimi i toho pro děti, byl vydán až v roce 1990. Prvním ombudsmanem

zde byl, podobně jako v Norsku, jmenován psycholog. Jeho úkolem je bránit práva, ne zájmy, dětí, což do určité míry limituje agendu, kterou se zde ombudsman zaobírá.

Nový Zéland

Do právního řádu Nového Zélandu přinesl „Komisaře pro děti“ zákon o dětech, mladých lidech a rodinách z května roku 1989. Tento zákon vyjmenovával čtyři ministerstva, do jejichž pravomocí patřily i zájmy specifických skupin obyvatel a vytvořil 5 úřadů, které měly vyřizovat individuální stížnosti obyvatel. Prvním komisařem zde byl jmenován dětský lékař, přirozeně se tak částí jeho agendy staly i případy související se zdravotnictvím a vzděláváním. Na Novém Zélandu se poprvé setkáváme s tím, že je stanovena fixní doba, po kterou má komisař svůj úřad zastávat, a sice pět let.

Německo

Německo s cílem zabránit negativním dopadům, které by na děti mohla mít legislativa, vytvořilo na jaře roku 1988 speciální orgán – „Komisi pro záležitosti dětí“, do které vyslala jednoho zástupce každá strana zastoupená v Bundestagu. Z toho plyne i předmět činnosti této komise, hodnotí a vyjadřuje se ke všem návrhům zákonů, které práva dětí mohou nějakým způsobem ovlivnit.

Švédsko

Veřejný „Barnmiljörådet“ (poradní orgán pro záležitosti dětí) se ve Švédsku vyvinul z nezávislé rady ministerstva sociálních věcí. Jeho činnost zahrnuje vydávání doporučení, vedení veřejných seminářů a informačních kampaní a prohlubování formálních i neformálních kontaktů s úředníky a politiky.

Izrael

Projekt ombudsmana pro děti a mládež byl v Izraeli vytvořen v roce 1986 s tím, že půjde o úřad financovaný ze soukromých zdrojů, který bude vystupovat jako advokát a lobbista za práva dětí v Jeruzalémě (vidíme tedy, že zde došlo k vytvoření úřadu na úrovni města, podobně jako třeba ve Vídni). Bude vyřizovat individuální stížnosti a eventuálně působit i

jako mediátor mezi dětmi a jejich rodiči. Nezávislost na jakékoli veřejné instituci, i co se týče financování byla na jedné straně kladně hodnocena pro volnost a neomezenost v předmětu kauz, kterým se ombudsman může věnovat. Kritizována naopak byla pouhá dobrovolnost spolupráce s ním.

2. 1. Ombudsman na mezinárodní úrovni

S šířením myšlenky zřízení instituce ombudsmana pro děti v právních úpravách jednotlivých států časem přišla i idea vytvoření podobné instituce na mezinárodní úrovni, konkrétně pak Ombudsmana pro děti ve válečných oblastech a Ombudsmana pro děti fungujícího jako oficiální orgán OSN. U obou je mimořádně důležité zvolit vhodný model pro stanovení vzájemných vztahů mezi ombudsmanem a jinými orgány organizace, míra nezávislosti nebo například možnost intervenovat na národní úrovni. Pro zodpovězení těchto otázek bude jistě přínosné zohlednit zkušenosti, které již řada států s fungováním vlastního ombudsmana má.

Evropská unie, v které zatím funguje ochránce práv zabývající se stížnostmi týkajícími se nesprávného úředního postupu institucí a orgánů EU, zřízení ombudsmana pro děti zvažuje rovněž. Přeje si to organizace IFM-SEI, sdružující 57 občanských sdružení a jiných organizací prosazujících práva dětí. Podle jejich názoru se Evropská unie otázce práv dětí a mládeže nevěnuje dostatečně, kdy důkazem je pro ně například nepoměr v rozpočtu EU. Ochránce by měl mít hlavně dva úkoly: dohlížet na tvorbu evropské legislativy a přijímat stížnosti od mládežnických organizací i jednotlivců⁴.

V této části článku jsem se snažila ukázat, jak se myšlenka zřízení úřadu ombudsmana pro děti šířila po celém světě a jak se v podmínkách jednotlivých legislativ původní švédský model měnil. Za silný podnět pro přijetí podobné úpravy je považován Mezinárodní rok dítěte (1979), ratifikace Úmluvy o právech dítěte (1989), rostoucí nespokojenost veřejnosti se stávajícím systémem ochrany, většinou se jednalo o reakci na aktuální dění ve společnosti spíše než o dlouhodobý záměr vlády. Politická vůle však vždy nesporně byla a zůstává faktorem velice významným.

⁴ Pap kar: *Evropská unie by měla zřídit ombudsmana pro děti*, ČTK dostupné z [http://iporadna.cz/psycho/clanek.php?article\[articleid\]=9753](http://iporadna.cz/psycho/clanek.php?article[articleid]=9753)

3. Úvahy o ombudsmanovi v podmínkách České republiky

U nás byl dohledem a kontrolou nad dodržováním práv dětí pověřen Výbor pro práva dítěte, který je jako poradní a pracovní orgán vlády součástí Rady vlády pro lidská práva. Výbor pro práva dítěte OSN ale činnost českého výboru kritizuje, jeho pravomoci považuje za naprosto nedostatečné, nemohou stačit na kontrolování, monitorování a koordinování nejen ministerstev, ale i jednotlivých institucí zabývajících se dětmi, především pak v oblasti spolupráce s nevládními organizacemi. Vzhledem k roztržitému kompetencí mezi ministerstva práce a sociálních věcí, školství, mládeže a tělovýchovy a zdravotnictví lze obtížně hledat účinný nástroj nápravy, neboť není snadné zkoordinovat činnost všech těchto resortů a vnímat problém komplexně ze všech jeho aspektů. Zároveň se tak práva dětí těžko mohou stát prioritou kteréhokoli ze zmíněných ministerstev, v pravomoci má vždy jen určitý jejich aspekt.

Koncem ledna 2003 zveřejnil Výbor pro práva dítěte OSN po projednání druhé periodické zprávy vlády ČR závěry a doporučení, v kterých sice ocenil jisté pokroky, kterých bylo v oblasti ochrany práv dítěte dosaženo, zdlouhavost procesu legislativní reformy, otázky práv romských dětí, problémy ústavní výchovy, péče a ochrany týraných, zanedbávaných a sexuálně zneužívaných, zdravotně postižených dětí, nezletilých žadatelů o azyl a trestního stíhání mladistvých byly ovšem stále hodnoceny jako nedostatečné. Doporučil zajistit vhodné programy pomoci obětem zneužívání a vytvořit vhodné podmínky k tomu, aby oběti násilí nebyly dále poškozovány současným systémem vyšetřování. Nabádal také k výslovnému zákazu tělesných trestů, k zachování hranice trestní zodpovědnosti na současném věku 15 let a na aktivním monitoringu a vyhledávání ohrožených dětí a práci s nimi⁵.

3. 2. Plán vlády

Kritizovaná roztržitému systému sociálně právní ochrany dítěte, kdy jednotlivé její aspekty spadají do kompetencí čtyř ministerstev a je tedy velice málo flexibilní a účinná, v současné době zaměstnává vládu, která na sjednocení systému pracuje. Koncepce péče o ohrožené děti a děti žijící mimo rodinu již byla vypracována Ministerstvem práce a sociálních věcí, pod

⁵ Sobotková, J.: *Výbor OSN vyzývá českou vládu k důslednější ochraně práv dětí*. Dostupné z <http://zpravodajstvi.ecn.cz/index.htm?x=118506>

pravomoc tohoto ministerstva by měl být nový modernější a účinnější systém ochrany dětí také sjednocen.

Ministryně pro lidská práva a národnostní menšiny, Džamila Stehlíková, představila v souvislosti s aktuálním děním v České republice, především pak tzv. kuřimskou kauzou a lepším fungováním orgánů, které mají na starost dohled a kontrolu nad dodržováním práv dítěte návrh na zřízení instituce dětského ombudsmana. Koncepce paní ministryně je ve stádiu příprav, měl by však především kontrolovat, „zda jsou dodržována dětská práva“, protože stát v mnoha situacích nedbá na to, co je nejlepší pro dítě.⁶ Každopádně by se měl v jednotlivých kauzách výrazně angažovat, apelovat na úředníky, aby koordinovali svou práci a plnili povinnosti, které jim náleží, zároveň by mu příslušelo iniciovat změny legislativy. Vystupoval by zároveň i jako jakýsi mluvčí dětí, který by jejich potřeby tlumočil nejen příslušným orgánům a institucím, přispěl by zároveň i k širšímu obecnému povědomí o problémech, které děti trápí. Jeho pravomoci by ale působily i opačným směrem, a to vůči dětem, které by seznamoval s podstatou práv jich se týkajících a významem, které pro jejich každodenní život mají.

Závěr

Nedostatečné respektování práv dětí v České republice je dlouhodobě kritizováno ze strany Výboru pro práva dítěte OSN i nevládních organizací. Naše země je podle studie Dětského fondu OSN zařazena do skupiny sledovaných států s nejvyšším výskytem týraných a utýraných dětí⁷, kdy děti samy se mohou obracet pouze na orgány ochrany dětí, Policii České republiky eventuelně Linku bezpečí či jiné nevládní organizace.

Jak bylo zmíněno výše, vedle roztržitosti kompetencí a nedostatečné koordinace činnosti jednotlivých úřadů zabývajících se právy dětí není zařazení agendy pod úřad stávajícího ombudsmana považováno za dostatečné, neboť na ni nezbyvá potřebný prostor. Vedle toho

⁶ Martinek, J.: *Plán vlády: dětský ombudsman*. Lidové noviny z 22. 5. 2007, dostupné z <http://www.zeleni.cz/4704/clanek/plan-vlady-detsky-ombudsman/>

⁷ Moravec, V.: *Interview BBC se Zuzanou Baudyšovou z 20. 10. 2003*, dostupné z http://www.bbc.co.uk/czech/indepth/story/2003/10/031017_baudysova.shtml

současný úřad zaměstnává řadu právníků, zatímco odborníků na oblast výchovy, vzdělávání nebo mládeže je v ní zastoupeno minimum.

Oponenti s ohledem na skutečnost, že dětský ombudsman by měl stejné kompetence jako veřejný ochránce práv, kterého již máme, namítají zbytečnost zřízení zcela nové instituce. Vytvoření nového úřadu považují za neúčelně nákladnou a byrokratickou cestu. Účelnější by bylo vyčlenění speciální sekce v rámci již existujícího úřadu, která by se věnovala výhradně právům dětí a vedle právníků zaměstnávala i specialisty z jiných oborů.

Pod kompetence instituce podobného charakteru lze zařadit především práva participační, jako přístup k informacím nebo právo na vyjádření vlastního názoru, na tomto poli by nepochybně mohl být velice přínosný, dal by dětem „hlas“ a podpořil veřejnou diskusi.

Všechny naznačené skutečnosti ukazují, jak citlivě je nutné přistupovat k problematice práv dětí. Jsou sice celosvětově zakotvena a uznána, podmínky dnešního světa však jejich aplikaci stále ztěžují. Problémem zůstává, že i při sebelepší vůli mohou být pravomoci ombudsmana vztaženy pouze na určité aspekty dětských práv a jeho úřad problém komplexně řešit může jen stěží.

Literatura:

[1] Flekkoy, M. G.: *Children's Rights. Reflections on and consequences of the use of developmental psychology in working for the interests of children. The Norwegian Ombudsman for Children: A Practical Experience*, Belgiím: Ghent University Press, 1993, 546 s., ISBN 90-74751-13-X

[2] Franclin, B.: *The New Handbook of Children's Rights*, London: Routledge, 2002, 433 s., ISBN 0-415-25036-6

[3] Dohnalová, R., Hrubá, K., Kloub, J., Kristová., V.: *Zpráva o vývoji práv dětí v ČR v letech 2003-2005*, Praha: Liga lidských práv, 31. 1. 2005, 84 s., dostupné z http://www.llp.cz/files/file/Zprava_deti.pdf

[4] Martinek, J.: *Plán vlády: dětský ombudsman*. Lidové noviny z 22. 5. 2007, dostupné z <http://www.zeleni.cz/4704/clanek/plan-vlady-detsky-ombudsman/>

[5] Moravec, V.: *Interview BBC se Zuzanou Baudyšovou z 20. 10. 2003*, dostupné z http://www.bbc.co.uk/czech/indepth/story/2003/10/031017_baudysova.shtml

[6] Pap kar: *Evropská unie by měla zřídit ombudsmana pro děti*, ČTK, dostupné z [http://iporadna.cz/psycho/clanek.php?article\[articleid\]=9753](http://iporadna.cz/psycho/clanek.php?article[articleid]=9753)

[7] Sobotková, J.: *Výbor OSN vyzývá českou vládu k důslednější ochraně práv dětí*, dostupné z <http://zpravodajstvi.ecn.cz/index.stm?x=118506>

Kontaktní údaje na autora – email:

jana.lojkova@centrum.cz